

Hanni-Mari Huhtamaa

KANKAANPÄÄN SEUDUN TYKISTÖKILTA RY:N
JOULULEHTI 2007
”JOULUTULIA”

Viestinnän koulutusohjelma

2008

KANKAANPÄÄN SEUDUN TYKISTÖKILTA RY:N JOULULEHTI
”JOULUTULIA”.

Huhtamaa, Hanni-Mari
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori
Viestinnän koulutusohjelma
Marraskuu 2008
UDK:
Sivumäärä: 34

Avainsanat: yhteisölehti, journalismi, toimittaminen, taiton suunnittelu, valokuvaus

Tämän opinnäytetyön aiheena oli suunnitella ja toimittaa Kankaanpään seudun Tykistökilta Ry:n joululehti nimeltään ”Joulutulia”. Tavoitteena oli tehdä lehti, joka olisi tarpeeksi perinteinen ja aiempien numeroiden kaltainen, mutta kuitenkin paranneltu ja monipuolisempi kuin edeltäjänsä. Lehden tuli olla jouluaiheinen, mutta samalla toimia yhdistyksen vuosikertomuksena.

Projektin vaihteita olivat: 1) Lehden sisällön suunnittelu ja ideointi, 2) juttuaiheiden ja haastateltavien keksiminen, 3) haastattelujen tekeminen ja valokuvaaminen, 4) haastatteluiden kirjoittaminen lehtijutun muotoon, 5) muun toimituksellisen materiaalin kokoaminen (Ulkopuolisten kirjoitukset, kuvat sekä viihhteellinen sisältö, kuten runot.), 6) lehden lopullisen ulkoasun sekä taiton suunnittelu, 7) taiton toteutus.

Teoriaosuudessa kävin läpi erilaisten aikakauslehtien teoriaa, kuten sitä, miten ne eroavat toisistaan. Käsittelin myös lehden tekemisen eri vaiheet yleisesti sekä ”Joulutulia”- lehden kohdalla. Kävin läpi teoreettisesti myös erilaiset lehtijuttutyypit sekä lehden visuaalisuuteen kuuluvat eri osa-alueet. Teoriaosuuden loppuun kokosin koosteen killan jäsenille tekemäni lukijatutkimuksen vastauksista.

Projektin lopputuloksena oli onnistunut ja lukijoita miellyttänyt lehti. Lehti ilmestyi joulukuun alussa vuonna 2007.

KANKAANPÄÄ ARTILLERY QUILD'S CHRISTMAS MAGAZINE CALLED
"JOULUTULIA".

Huhtamaa, Hanni-Mari

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business and Culture

November 2008

UDK:

Number of pages: 34

Key words: community magazine, journalism, editorial, layout design, photography.

The purpose on this thesis was to edit a community magazine called "Joulutulia" for Kankaanpää Artillery Quild in Christmas 2007. My goal was to make a magazine, which is traditional enough and similar to the previous numbers but also better and more versatile than the previous ones. The magazine had to be made by Christmas-theme and also to be a yearbook for the quild.

There was 7 different stages in the project: 1) Planning the contents of the magazine, 2) find out article topics and persons for the interviews, 3) making interviews and taking photographs, 4) writing interviews, 5) collecting the other editorial contents, 6) planning the magazines appearance and layout, 7) making the layout.

In the theory part of this thesis I went throw theory of different magazine types, like how they different from each others. I also went throw different phases of making the magazine generally and concerning the Joulutulia magazine. I went throw the different article types and sectors of visualization and layout. In the end of the theory part I collected results from the reader research that I made.

Result from this project was successful Christmas magazine and pleased readers.

SISÄLLUSLUETTELO

1. JOHDANTO	5
2. AIKAKAUSLEHDET YLEISESTI	7
2.1 Erilaiset aikakauslehdet	7
2.1.1 Yleisölehdet	7
2.1.2 Asiakaslehdet	8
2.1.3 Yhteisölehdet	9
3. JOULUTULIA- LEHDEN TEKEMINEN	10
3.1 Ideointi	10
3.2 Haastattelemine	13
3.3 Kirjoittaminen	16
3.4 Kuvitus	22
3.5 Taitto	25
3.6 Visuaalisuus	26
3.6.1 Kansi	26
3.6.2 Logo	28
3.6.3 Typografia	28
3.6.4 Värit, rakenne ja rytmi	29
4. LUKIJATUTKIMUS	30
5. LOPPUTULOKSEN ARVIOINTI	33
6. LOPUKSI	35
LÄHDELUETTELO	36

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena oli Kankaanpään seudun Tykistökilta Ry:n vuoden 2007 joululehden suunnittelu ja toteuttaminen. Tähän kuului lehden sisällön suunnittelu ja tuottaminen sekä taiton suunnittelu. Lehti on kerran vuodessa ilmestyvä julkaisu nimeltään ”Joulutulia”. Se on samalla Killan vuosikertomus. Koska Killalta ei vuonna 2006 ilmestynyt lainkaan Joulutulia – lehteä käsittelin tekemässäni vuoden 2007 lehdessä myös edellisen vuoden tapahtumia.

Joulutulia – lehden tarkoituksena on olla joulujulkaisu. Vuonna 2007 vietettiin Suomessa suomenhevosen 100-vuotisjuhlavuotta. Killan toimintaan kuuluu oleellisena osana perinnejaosto, joka pitää sisällään suomenhevosilla suoritettavia ratsastus- ja sotänäytöksiä. Killan toiveena oli, että vuoden 2007 lehden teemana olisi suomenhevonen. Päätin ottaa suomenhevosen juhlavuoden huomioon lehteä suunnitellessani.

Lehden suunnittelussa ja toteuttamisessa minun annettiin melko vapaasti käyttää omia ideoitani. Reunaehtoina olivat seuraavat:

- lehden koko A5
- värillinen julkaisu
- lehden perinteiset, vuosittain toistuvat palstat
- lehden nimi ”Joulutulia”
- käsittelee teeman ohella Killan toimintaa
- valmistuu syyskuuhun 2007 mennessä

Lehden suunnittelua aloittaessani päätin, että uudistan lehden yleisilmettä. Joulutulia oli vuosia pysynyt samanlaisena. Sisältönä oli perinteisesti ollut paljon muistelmatyypistä tekstiä sekä vähän kuvia. Halusin tehdä lehdestä laajempaa lukijakuntaa kiinnostavamman, koko perheelle sopivan. Tavoitteena oli saada lehden sisällöstä mahdollisimman monipuolinen käyttäen eri juttutyyppejä ja juttuaiheita.

Aloitin lehden suunnittelun kesäkuussa 2007. Perusrungoksi valitsin henkilöhaastattelut, historiallisen osuuden, kuvakertomuksen Killan vuosien 2006 ja 2007 toiminnasta, suomenhevosaiheisen jutun sekä joka lehteen kuuluvat,

vuosittain toistuvat palstat kuten esimerkiksi Killan puheenjohtajan tervehdys. Toteuttaakseni sisällössä mahdollisimman laajasti eri juttutyyppejä, halusin mukaan myös kolumnin sekä kevyempää sisältöä, kuten runoja ja tehtäviä.

Henkilöhaastatteluihin valitsin henkilöt ajankohtaisuuden perusteella. Juuri valittu Vuoden Kiltalainen oli yksi heistä. Vihjeet muiden haastateltavien valintaan sain Killan puheenjohtajalta Pauli Huhtamaalta. Heihin kuului Vihtori Siivo, joka haastattelussa muisteli suomenhevosen asemaa sodassa. Suomenhevosiä koskevassa jutussa esittelin kaksi Killan käytössä aktiivisimmin olevaa suomenhevosta kertoen niiden luonteenpiirteistä ja kommelluksista Kiltalaisten tapahtumissa. Jutun tarkoituksena oli olla iloinen ja kevyt.

Muita lehden juttuaiheita olivat Niinisalon Tykistörikaatin uuden raketinheitinhankinnan esittely, Vuoden Kiltalaisen palkitsemistilaisuus, aidon kenttäpostikirjeen esittely lehtijuttuna sekä pastorin hengellinen tervehdys, komentajan palsta ja pääkirjoitukseni. Kun juttujen määrä oli selvillä, laadin sisällöstä suunnitelman, jonka perusteella lehdestä tulisi noin 22 - 24-sivuinen. Alkuvaiheessa lehden sivumäärään piti huomioida neljä aukeamaa ilmoituksia, mutta jo ennen syksyä selvisi, että Kilta ei kykene toteuttamaan ilmoitusmyyntiä, joten lehti jäisi ilman mainoksia.

Toteutin lehden tekemisen ajalla elokuu 2007 - marraskuu 2007. Lehdestä tuli 24-sivuinen. Kaikki, paitsi Killan vuositoimintaa koskevat kuvat, olivat itse valokuvaamiani. Myös kaikki tekstit, paitsi Killan jäsenten omat palstat, olivat minun laatimiani. Lehden ulkonäön suunnittelun toteutin aukeamittain paperille piirtäen. Lehden mennessä painoon viimeistely tapahtui yhdessä Kankaanpään Painopalvelun taittajan kanssa.

Lehden tekemiseen kuuluivat

- haastateltavien ihmisten valitseminen
- yhteydenpito ja aikataulujen sopiminen haastateltavien kanssa
- haastattelujen tekeminen

- tiedotustilaisuudessa käynti
- valokuvaaminen juttujen teon yhteydessä
- juttujen kirjoittaminen
- aukeamien ulkoasun suunnittelu taittoa varten
- kansikuvan, ynnä muiden täytekuvioiden ideointi ja toteutus
- runojen ja sudoku- tehtävän ideointi ja toteutus.

Käsittelen tässä opinnäytetyöni teoriaosuudessa lehden tekemiseen liittyviä osa-alueita, havainnollistaen niitä käytännön esimerkein. Aihe-alueina ovat yhteisölehden tekeminen, lehtijutun ideointi ja toteutus, valokuvaaminen sekä taiton suunnittelu. Teorian ohella kerron Joulutulia – lehden tekoprosessin etenemisestä.

2. AIKAKAUSLEHDET YLEISESTI

Lehdet on jaettu kolmeen osaan: yleisölehdet, asiakaslehdet ja yhteisölehdet. Jako tehdään sen mukaan, kenelle ne on suunnattu. Myös se, millainen suhde niillä on kaupallisuuteen, erottaa ne toisistaan. Kaikkien ryhmien lehdet ovat aikakauslehtiä. Ne edustavat erilaisia lehtityyppejä ja palvelevat mitä lukijoiden erilaisia tarpeita. (Rantanen 2007, 26.)

Mielestäni muutama oleellinen yhteispiirre, jotka yhdistävät erilaisia aikakauslehtiä, ovat lehtien koko sekä valmistuksessa käytetty paperi. Lähes kaikki aikakauslehdet, lukuun ottamatta joitakin yhdistys- tai jäsenlehtiä, ovat samankokoisia. Lisäksi niissä käytetty paperi eroaa esimerkiksi sanomalehtien paperista.

2.1 Erilaiset aikakauslehdet

2.1.1 Yleisölehdet

Yleisölehdet ovat suurin yksittäinen lehtiryhmä, jota kutsutaan kaupallisiksi yleisölehdiksi. Se on suurelle yleisölle näkyvin. Niitä kutsutaan yleisesti aikakauslehdiksi. Irtonumeroina ostettavat tai tilattavat lehdet käsittelevät monipuolisesti maailmaa ja ihmiselämää. Ryhmän lajityyppejä ovat esimerkiksi naistenlehdet, harrastelehdet, autolehdet, eläinlehdet, musiikkilehdet, nuorisolehdet ja urheilulehdet. Nämä ammattitoimitusten tekemät julkaisut vastaavat enemmistön mielikuvia aikakauslehdistä. (Rantanen 2007, 26.)

Osalla lehdistä on pitkä historia, nämä ovat yleensä syntyneet jonkun aatteen innoittamana. Alkuun on voinut olla halu palvella kotikotirouvia, työttömiä ja maailman tapahtumista kiinnostuneita. Halu on tuonut taloudellisen menestyksen, joka on mahdollistanut lehden. Tämä on mahdollistanut lehden aseman vakiintumisen. Pitkäikäiset lehdet ovat syntyneet poikkeuksetta lähtökohtanaan lukijan tarpeet. Ne menestyvät, koska niitä tehdään yhä lukijan samasta syystä. Mukana on aina myös tekijöiden intohimo ja tekemisen halu. (Rantanen 2007, 26.)

Aseman vakiinnuttaminen lehtimarkkinoilla on vaikeaa. Suurin osa yleisölehdistä taistelee olemassaolostaan koko ajan. Aina pitkä historiakaan ei takaa turvaa. Jos taloudellista menestystä ei saavuteta, on edessä ennen pitkää lehden lopettaminen. Tappiollista lehteä ei voi pitkään julkaista. Yleisölehdet ovat usein lehtien julkaisutoimintaan erikoistuneiden kustannustalojen tuotteita. Aikakauslehden journalistinen luonne ja kustantajan liiketoiminta hyötyvät toinen toisistaan. Tilanteeseen tulee ongelma, jos liiketoiminnan paineet alkavat liiaksi vaikeuttaa lehden journalistisen sisällön tekemistä. Tämä perustuu lehden jatkuvaan suunnitteluun. Lehdestä ei saa muodostua pelkkää ilmoitusjulkaisua. Vaikka mainostajilta tulisikin valtaosa

liiketoiminnan tuloksesta, lukija ostaa lehden sen journalistisen sisällön eikä ilmoitusten vuoksi. (Rantanen 2007, 26-28.)

2.1.2 Asiakaslehdet

Toinen merkittävä ja kasvava ryhmä on asiakaslehdiksi kutsutut julkaisut. Niiden takana on muulla, kuin lehtien alalla toimiva yritys. Tämän takia lehden tekeminen usein ostetaan ulkopuolisilta, lehden tekoon erikoistuneilta ammattilaisilta. Yrityksen mielestä on hyödyllistä julkaista lehteä asiakkailleen, tai potentiaalisille asiakkailleen oman liiketoimintansa tukemiseksi. (Rantanen 2007, 28.)

2.1.3 Yhteisölehdet

Edellisten lisäksi on erilaisia lehtiä, joita voisi kutsua yhteisölehdiksi. Niitä ovat esimerkiksi järjestölehdet, ammattilehdet, henkilöstölehdet, tiedotuslehdet ja aatteelliset lehdet. Yhteisölehtien tavoitteena ei yleensä ole tuottaa voittoa vaan niitä julkaistaan etupäässä yhteisön toiminnan ja tavoitteiden tukemiseksi. Ne ovat usein asiapitoisia julkaisuja, joissa ei ole viihdyttävää ja elämyksellistä sisältöä kuten yleislehdissä. Järjestöillä tai muilla yhteisöillä on harvoin runsaita resursseja lehtensä tekemiseen. Siksi toimitustyö tehdään yleensä omin voimin, ilman ammattimaista toimitusta. Vain suurimmilla järjestöillä tai yrityksillä on taloudelliset mahdollisuudet käyttää täysipainoisesti ammattitoimittajia, valokuvaajia tai graafikoita jäsentä henkilöstölehtiensä tekemiseen. (Rantanen 2007, 30-31.)

Kotikutoisuus on monille yhteisölehdille ominaista, niin hyvässä kuin huonossakin mielessä. Lehteä tehdään omin voimin. Tämä ei silti tarkoita sitä, etteikö lopputulos voisi olla silti toimiva. Perussuunnitteluvaiheeseen on hyvä paneutua antaumuksella. Hyvä visuaalinen journalisti ottaa toimituksen todelliset kyvyt ja voimavarat huomioon rakentaen lehden tekemiselle toimivat raamit. Lehden rakenteen, värien, typografian ja taiton ammattimainen suunnittelu takaa sen, että lehden perusosat ovat toimivia ja

että numerokohtainen työ onnistuu lehteä kokoavilta tekijöiltä. (Rantanen 2007, 30-31.)

Vaikka aikakauslehtiä on monia erilaisia, hyvin erilaisiin tarkoituksiin, niillä on silti yhteisiä piirteitä, jotka yhdistävät kaikki aikakauslehtiä. Ne toimivat kaikki välineinä asioiden ja ilmiöiden kerronnassa lukijoille. Toinen, ja tärkein yhteinen asia on lukija. Ilman lukijaa ei olisi lehteä. Kaikkien aikakauslehtien yhteinen tavoite on saada lukija kiinnostumaan lehdestä niin, että hän ostaa tai tilaa sen luottavakseen. Lehtien ulkonäöllä on myös yhteisiä tekijöitä.

Visuaalisuuden tehtävät ovat

1. myynti (herättää huomion ja kiinnostuksen lehden sisältöä kohtaan).
2. opastus (auttaa ymmärtämään rakenteita ja sisältöä jo ennen lukemista).
3. tarinankerronta (helpottaa tekstin ja tarinan ymmärtämistä).

(Rantanen 2007, 32-33)

3. JOULUTULIA-LEHDEN TEKEMINEN

Yhteisölehden tekemisessä on useita eri vaiheita. Itse jaottelin vaiheet ideointiin, haastattelemiseen, kirjoittamiseen ja valokuvaamiseen sekä tarkistamiseen ja taiton suunnittelemiseen. Yhteisölehden kohdalla kaava on kutakuinkin sama kuin minkä tahansa muunkin lehden tekemisessä. Ainoa ero on, että tässä tapauksessa keskitytään ainoastaan yhden numeron tekemiseen, kun taas esimerkiksi paikallislehdet miettivät yhtä numeroa tehdessään jo osittain myös seuraavaa. Joulutulia- julkaisu ilmestyy vain kerran vuodessa, joten yhden numeron tekemiseen ja ideointiin on runsaasti aikaa. Liiallinen aika aiheuttaa myös ongelmia. Kun millään ei ole kiire, asian toteuttamista on helppo lykätä siihen pisteeseen, jolloin aikaa tekemiselle ei enää olekaan.

3.1 Ideointi

Perussuunnitteluvaiheessa sovitaan yhteisön visio. Vision pohjalta muotoillaan tavoite. Määritellään, mitkä halutaan yhteisön tunnusomaisiksi piirteiksi (Leppänen, Manninen, Toivonen 1989, 114.)

Koko prosessi lähti liikkeelle ideoinnilla. Päästäkseen kunnolla alkuun lehden tekemisessä, oli keksittävä runko, jonka pohjalta aloittaa. Aiheiden ideoinnissa apuna oli Killan puheenjohtaja Pauli Huhtamaa sekä muutamat Killan pitkäaikaisimmista jäsenistä. He kertoivat suuntaa-antavasti, millaisia juttuja lehden toivottiin. Otin toiveet huomioon mutta käytin myös omia ideoitani.

Vallitsevan journalistisen kulttuurin puitteissa toimittajalla on vaihteleva määrä valtaa, yleisesti ottaen melko paljon valtaa ratkaisuisissa, jotka koskevat

- aiheen valintaa
- aineiston hankintaa
- aineiston jäsentämistä ja
- muodon antamista jutulle.

Journalisti on vuorovaikutuksessa kaikkien näiden tekijöiden kanssa. Hän vaikuttaa aina juttuunsa. Journalistinen järjestelmä ei tee alusta loppuun yhtään juttua journalistin käden koskematta, eikä toimittajan ajatukset ole vain osa hallitsevaa todellisuutta, vaan niissä on myös omat henkilökohtaiset piirteensä. (Hemánus 1992, 6.)

Ideoinnissa lähtökohtanani oli uudistaminen. Killan joulujulkaisu oli vuosien ajan ilmestynyt samanlaisena. Omasta ja Killan johtokunnan mielestä oli aika uudistaa sekä lehden ilmettä että sisältöä. Halusin suunnata uudistukset etenkin lehden sisältöön, sillä kiltalaisten lisäksi lehti jaettaisiin varuskuntaan nuorille varusmiehille ja se olisi saatavilla Sotilaskodista. Näin ollen

lukijakunta olisi peruskiltalaisia laajempi, joten myös sisällön tulisi kiinnostaa muitakin kuin Tykistökillan jäseniä.

Ideointi on keskeinen työväline kaikessa journalistisessa työssä ja se edellyttää erilaisten asioiden yhdistelyä ja sovittelua, eli hoksaamista. Ideointi on oivaltavan toimittamisen edellytys. Kun toimittajalta pyydetään kymmenen ideaa tomaatista, niiden on synnyttävä hetkessä. Hän osaa yhdistää tomaatin terveellisiin elämäntapoihin, kotimaiseen maataloustuotantoon, kulttuuriin, kansainväliseen kauppapolitiikkaan, elintarviketeollisuuteen sekä allergioihin. (Suhola, Turunen & Varis 2005, 42)

Lehden punaiseksi nauhaksi kehittyi suomenhevosen 100-vuotis juhluvuosi. Kun tema oli selvillä, alkoi juttuideoiden kasaaminen. Koska kyseessä oli joulujulkaisu, piti mukana olla selkeästi jouluisia aiheita, vaikka lehden tekeminen ajoittuikin alku- ja keskisyksyyn. Lopullinen deadline oli marraskuussa.

Ideointi ei ole erillinen, rajattu työjakso toimittajan työssä, vaan se kulkee mukana aiheen kehittelystä aineiston keräämiseen ja edelleen jutun kirjoittamiseen. Erityisen tärkeää ideointi on käsiteltäessä jatkuvasti toistuvia aiheita, joiden käsittelytapa uhkaa muuttua rutiiniksi. Ellei ajatuksen anneta virrata vapaasti, ammattitaidoksi kutsuttu rutiini tappaa uudet näkökulmat jo ennen kuin ne ehtivät edes syntyä. (Suhola, Turunen & Varis 2005, 42)

Joulu aihealueena on hyvin loppuun kulutettu ja sitä oli jo aiemmissa killan julkaisuissa käsitelty monelta eri kannalta. Tämän takia jätin kokonaan pois jouluisen jutun. Mielestäni parempi vaihtoehto oli antaa joulun tulla esille eri ihmisten kirjoituksissa. Lehteen hengellisen tervehdyksen kirjoittanut pastori, killan puheenjohtaja, varuskunnan komentaja ja minä päätoimittajan roolissa kirjoitimme jokainen oman joulutervehdyksemme tai kolumnimme. Näin joulu tuli esille henkilökohtaisemmin ja monesta eri näkökulmasta.

Jos lehti mieliä täyttää tehtävänsä olennaisten, lukijaan vaikuttavien tietojen välittäjänä, tekijöiden on tunnettava sekä yhteisö, että lukijat läpikotaisin. Lisäksi lehdentekijöillä on oltava realistinen kuva omista vahvuuksistaan ja

heikkouksistaan sekä lehdentekoon varatuista aineellisista resursseista. Yhteisölehden tarkoituksenmukaisuutta voi punnita vain osana kokonaisuutta. Mitään ei saa pitää itsestäänselvyytenä, ei lehteä itseäänkään. (Mykkänen 1998, 15.)

Kankaanpään Seudun Tykistökiilta ry:n Joulujulkaisun lukijakunta koostuu noin 40 - 70 vuotiaista, aktiivisesti maanpuolustustoiminnassa mukava olevista tai olleista miehistä, sekä heidän perheistään. Killan toiminnan periaatteena onkin isänmaallisuus ja maanpuolustusperinteiden vaaliminen. Tästä syystä myös lehden ilmapiiri on aiemmin ollut vanhanaikainen ja ehkä liiankin perinteinen. Muutoksien tekeminen lehden ulkoasuun ja sisältöön oli haastavaa, sillä piti tarkasti pitää mielessä kiltalaisten ajatukset ja odotukset. Liian rajut uudistukset eivät varmasti olisi olleet etenkään vanhempien kiltalaisten mieleen.

Ideointivaiheeseen kuuluu oleellisena osana myös aikataulun suunnitteleminen. Realistinen aikataulusuunnittelu alkaa lehden ilmestymispäivästä. Tuotantoaikataulu lasketaan ilmestymispäivästä taaksepäin. Aikaa pitää varata tekstien hyväksyttämiseen haastateltavilla ja muilla tarkastajilla, aineiston kuljettamiseen toimittajalta taittajalle ja edelleen painoon. (Mykkänen 1998, 42.)

Minulla oli riittävästi aikaa käytössäni, vaikka ei kylläkään yhtään ylimääräistä. Aktiivisinta aikaa olivat elokuu, syyskuu ja lokakuu. Loppuvaiheen aikatauluun tuli pieni viimehetken muutos, kun killan toimesta lopullista aikataulun takarajaa siirrettiin kahdella viikolla aikaisemmaksi. Tästä meinasi aiheutua ongelmia, mutta kaikki valmistui kuitenkin ajoissa.

3.2 Haastattelemisen

Useiden lehden tulevien haastattelujen aiheet olivat minulle entuudestaan melko outoja. Esimerkiksi voisi mainita sota-ajan muistoja koskevan haastattelun sekä uuden raketinheitinjärjestelmän esittelemisen. Koska aiheita koskevat tietoni olivat vähäiset, haastattelukysymykset piti miettiä erittäin

tarkasti. Täytyi kuitenkin koko ajan huomioida myös se, että niillä, joille kirjoitin, oli aiheista huomattavasti enemmän tietoa kuin minulla, joten en voinut yksinkertaistaa asioita liikaa, koska silloin ne eivät olisi palvelleet lukijoita tarpeeksi hyvin.

Haastatteluissa on vain yksi ohje, valmistaudu. Jos ei ole valmistautunut, ei tiedä mitä kysyä. Jos ei tiedä mitään taustoja, ei käsitä vastauksia. Näistä syistä valmistautuminen on tärkeää. Pitää etsiä kaikki taustatiedot. Mutta jos valmistautumiseen ei ole aikaa, voi silti haastatella rohkeasti. Ihmisille pitää kertoa rohkeasti, että taustatietoa ei ole ehditty hankkia. Pitää olla rehti, nöyrä ja pyytää apua haastateltavalta. Hän ymmärtää kyllä, ja saattaa toimittaa jälkikäteen runsaasti lisätietoja. (Kotilainen 2003, 140.)

Hyvä toimittaja tekee suuren osan työstään jo ennen haastattelua. Jos aihe on täysin vieras, saattaa olla tarpeen perehtyä jopa kirjallisuuteen tai etsiä tietoa Internetistä. Kun aihe on selvillä, mietitään näkökulmaa. Joskus tärkein asia alkaa hahmottua jo tässä vaiheessa. Toimittajan on kuitenkin syytä varoa, ettei lukkiudu tietyn asian ympärille ja metsästä mielipiteitä ja tietoja, jotka tukevat omaa näkemystä. Lehden lukijat on pidettävä mielessä. Valmiiksi mietityt kysymykset tuovat ryhtiä keskusteluun, eikä asiasta eksy lavertelevankaan haastateltavan kanssa. (Mykkänen 1998, 103.)

Valmistaudun haastatteluun miettimällä osan kysymyksistä etukäteen. Laadin näistä pääkysymyksistä haastattelun rungon. Itse haastattelutilanteessa pääkysymysten ympärille muodostuu keskustelun edetessä lisäkysymyksiä. Niitä en kuitenkaan mieti etukäteen, vaan ne syntyvät tilanteen mukaan riippuen siitä, kuinka paljon haastateltavalla on kerrottavaa kustakin aiheesta.

Itse tilanteessa aloitan haastattelun keskustelemalla yleisistä aiheista, tai haastattelun aiheeseen löyhästi liittyvistä aiheista. Ohjaan keskustelua tarpeen mukaan, mikäli haastateltava eksyy liikaa aiheesta. Varsinkin henkilöhaastatteluja tehdessä pyrin löytämään haastatteluun sopivan rauhallisen paikan. Paikan tulee olla haastateltavalle luonteva, se helpottaa

tilanteessa rentoutumista. Lisäksi mahdolliset häiriötekijät tulee saada minimiin, jotta keskustelu sujuisi ilman keskeytyksiä.

Kun viestintäkanava on auki, haastattelijan tehtävä on pitää se auki ja kysyä kaikki tarvittavat tiedot ystävällisesti mutta tiukasti, rehdisti silmiin katsoen. Kun tullaan aralle alueelle, haastateltava alkaa empiä ja kieltäytyy ehkä vastaamasta. Silloin pitää kunnioittaa hänen päätöstään. Hän ei kerro enempää, tekeepä mitä tahansa. Vaikka haastateltaessa olisi tiukka, pitää silti olla rehti, kunnioittava ja ystävällinen. (Kotilainen 2003, 142.)

Pitkiä henkilöhaastatteluja varten saamani haastateltavat osoittautuivat erittäin miellyttäviksi haastatella. Heidän kanssaan oli helppo keskustella, eikä tietoja tarvinnut kaivaa esille. Työkokemuksestani paikallislehdissä oli kuitenkin paljon hyötyä, sillä oikeiden kysymysten esittäminen oli vaativaa. Molemmat haastateltavat olivat iäkkäämpiä ihmisiä, joten tilanteessa piti huomioida myös heidän rajoitteensa, kuten esimerkiksi huono kuulo. Yleisilmapiiri kummassakin tapauksessa oli rento ja miellyttävä.

Haastattelu on kirjoittajalle vaativin, mutta myös antoisin tiedonhankinnan tapa. Kaikissa muissa tavoissa riittää luku- ja kielitaito sekä sinnikkyys. Haastattelija tarvitsee ihmissuhdetaitoja. Pitää luoda luottamus haastateltavaan. Hyvä haastattelija palkitaan hiljaisella, salaisella tiedolla, jota kukaan muu ei saa mistään muualta. Huono haastattelija taas saa ihmisen lukkoon niin, että mitään tietoa ei irtoa. (Kotilainen 2003, 139 – 140.)

Eri haastattelumenetelmistä käytän mieluiten muistiinpanojen tekemistä lehtiöön. Se on huomaamattomin ja omien kokemusteni mukaan haastateltavalle mieluisin tapa. Nauhurin käyttö saa monet epäröimään vastauksissaan, koska kaikki heidän sanomisensa tallentuu. Tehdessä muistiinpanoja lehtiöön, ihmiset ovat rennompia, koska he tietävät että lehtiöstä saa tekstin pois. Muistiin kirjoittamisessa on omalta kannaltani etuna myös se, että voin tehdä itselleni selkeitä merkintöjä pieneen tilaan. Lehtiöstä

muistiinpanot ovat helpommin selattavissa kuin nauhalta. Haastattelut kestävät usein lähes tunnin, joten sanelunauhurin nauhan purkaminen on hidasta. Nauhuri ottaa myös herkästi häiriötä esimerkiksi matkapuhelimesta, mikä saattaa vaurioittaa nauhalle tallentunutta puhetta.

Tavallinen lyijykynä on erinomainen, erittäin nopea ja aina mukana kulkeva tekstinkäsittelyväline. Se toimii ilman sähköä, eikä jähmety pakkasessaan, kuten kuulakärkikynä. Se on sanelunauhuria nopeampi purkamisnopeudessa. Lyijykynällä syntyy grafiikkaa, piirroksia ja kaavioita. Sanelukone eli nauhuri on mainio tarkistus- ja varmistusväline, mutta huono muistiinpanoväline lehtijutun tekijälle. Sitä kannattaa opetella käyttämään, mutta vain enimmäkseen varmistuksena kynän ja lehtiön ohessa. (Kotilainen 2003, 133 - 134.)

Joulutulia- lehden haastatteluja tehdessäni käytössäni oli ainoastaan muistilehtiö. Luotin nopeaan kirjoitustaitooni ja siihen, että osaisin kirjoittaa muistiin tärkeimmät asiat haastatteluista. Haastattelutilanteen olivat sellaisia, että sanelunauhurin käyttö olisi ollut käytännössä mahdotonta taustahälyn takia. Esimerkiksi Niinisalon varuskunnan raketinheitinhankintaa koskevassa tiedotustilaisuudessa olisi ollut mahdotonta nauhoittaa haastattelu, koska tilaisuus oli luentotyypinen ja tiedotustilaisuuden loppuosan toimintanäytös tapahtui ulkotiloissa.

Ilmavan taiteellisen suttuiset lehtiömuistiinpanot sen sijaan saavat kirjoittajan mielikuvituksen liikkeelle, asia tiivistyy, pelkistyy ja kaunistuu, ja haastateltu saa myöhemmin ihmetellä: ”Noinko fiksusti osasin sanoa!”. Jos haastattelusta on jo aikaa useampia päiviä tai viikkoja, pitää haastattelua muistella rauhassa. Haastatteluhetken ja – paikan tunnelmat, tuoksut ja fiilikset palaavat mieleen, ja alitajunta alkaa syöttää sormille raivokkaasti kirjoitettavaa. (Kotilainen 2003, 143.)

3.3 Kirjoittaminen

”Selkeä teksti on selkeän ajattelun tuote. Analyttinen ajattelu auttaa näkemään mutkikkaat asiat monesta yksinkertaisesta asiasta koottuina. Kun hallitset jokaisen osan, hallitset kokonaisuuden” (Kotilainen 1990, 17).

Kun aloitan kirjoittamaan juttua, hahmotan ensin mielessäni, miltä juttu kokonaisuudessaan tulee näyttämään ja mitä asioita siihen poimin haastatteluista. Yhdessäkin haastattelussa on niin paljon eri asioita, että kaikkia ei mitenkään saa mahtumaan yhteen juttuun. Mielestäni on tärkeää, että osaa erotella tärkeimmät, lukijoita eniten kiinnostavat seikat muista, vähemmän tärkeistä asioista.

Lehtijutun näkökulmaan vaikuttaa, millaiseen lehteen ja millaisille lukijoille juttu suunnataan. Jutun mitoittamisen ja tyylin vuoksi on myös tiedettävä, millainen painoarvo jutulla on ja miten se sijoittuu lehdessä muuhun sisältöön nähden. Tekstin kiinnostavuus on lukijasta kiinni. Niinpä kirjoittajan on tunnettava kohderyhmänsä. Ymmärrettävä, selkeä ja oikeakielinen teksti ei ole välttämättä kiinnostavaa. (Mykkänen 1998, 105.)

Omassa kirjoittamisprosessissani on 5 vaihetta

- kokonaisuuden hahmottaminen
- näkökulman valinta
- kirjoittaminen
- tarkistaminen
- jutun tarkistuttaminen haastateltavalla

Jokainen prosessin vaihe on tärkeä, sillä seuraava vaihe riippuu aina edellisestä. Kun olen hahmottanut kokonaisuuden ja päättänyt tekstille mielenkiintoisen näkökulman, aloitan itse kirjoittamisen. Itse kirjoittamisenkin voi jakaa useampaan vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa en juuri mieli mitään, vaan annan ajatuksen juosta vapaasti ja kirjoitan kaiken, mitä mieleen tulee. Vasta toisessa vaiheessa alan käydä tuottamaani tekstiä tarkemmin läpi.

Lyhennän lauseita ja tiivistän asioita. Jos juttu on pitkä ja aihe tuntematon, tekstin muokkaamiseen kuluu paljon aikaa. Entuudestaan oudosta aiheesta kirjoittaessa pitää olla tarkkana, mitä kirjoittaa, jotta välttäisi asiavirheet.

Kirjoittamisen kanssa yhtä tärkeä vaihe on tekstin tarkistaminen. Sitä toistetaan uudestaan ja uudestaan niin eri lehdissä kuin journalismin oppitunneillakin. Yleisesti tunnettu neuvo kehottaa tarkistamaan jutun läpi kolme kertaa. Joskus sekään ei riitä. Omille virheilleen tulee helposti sokeaksi, joten on hyvä antaa myös jonkun toisen henkilön lukea teksti läpi.

Viimeiseksi juttu kannattaa antaa luettavaksi haastatellulle tai haastatelluille henkilöille. Suurin osa pyytääkin juttua nähtäväksi ennen kuin se julkaistaan. Itse annan mielelläni jutut luettavaksi, koska silloin viimeistään selviää mahdolliset asiavirheet. Liikaa en kuitenkaan anna haastatellun vaikuttaa jutun sisältöön. Kerron hänelle, että korjaan ainoastaan asiavirheet, kuten päivämäärät ja muut numerot, nimet, ajat ja paikat, ynnä muut.

Vaikka haastattelun tarkistuttaminen haastatellulla aiheuttaa joskus ylimääräistä työtä ja vie aikaa, on se kuitenkin suositeltavaa. Sen avulla välttää tarpeettomat oikaisut ja mieliharmit etukäteen. Ja useimmiten tarkistusvaiheessa jutun laatu paranee. (Kotilainen 2003, 146.)

Haastatellulla on henkinen tekijänoikeus omiin lausuntoihinsa, vaikka juridinen tekijänoikeus on vain jutun kirjoittajalla. Haastateltavan pitäisi antaa korjata vain omat lausuntonsa eikä muuta. Kun haastateltava ehdottaa korjauksia lausuntoihinsa, pitää korjaukset toteuttaa, kuitenkin tarkasti jokaista muutosta harkiten. Korjaukset saattavat lähteä vetämään juttua suuntaan, jota kirjoittaja ei ole tarkoittanut. (Kotilainen 2003, 147.)

Kankaanpään Seudun Tykistökilta ry:n joulujulkaisua varten pyrin valitsemaan mahdollisimman monipuolisesti erilaisia juttutyyppejä. Se totta kai vaikutti myös juttujen kirjoittamiseen ja siihen, mistä näkökulmasta ja millaisella tyylillä juttuja kirjoitin. Pitkän henkilöhaastattelun, joka kertoi

sotaveteraani Vihtori Siivon sotamuistelmista, kirjoitin vakavaan ja asialliseen sävyyn. Näkökulmaksi valitsin lehden teemaan sopien hevoset. Juttu käsitteli Siivon muistoja suomenhevosien asemasta maamme sodissa. Näkökulma sopi hyvin lehteen, sillä teemana oli suomenhevosen 100-vuotis juhlavuosi.

Lehden sisällön ydin ovat ne tärkeät viestit, joita yhteisö haluaa lukijoille välittää. Toimivassa yhteisölehdessä viestien välittämiseen käytetään monenlaisia juttutyyppejä. Eri juttutyypit auttavat välittämään sanomia kiinnostavalla tavalla, ilman että samojen teemojen toisto alkaa kyllästyttää lukijaa. Juttutyyppeiden luova käyttäminen ja kirjoittamisen hauskuus ei saa viedä tekijää mukanaan niin, että yhteisön tavoitteet unohtuvat. Lehden konsepteja suunniteltaessa linjataan, mitä juttutyyppejä enimmäkseen aiotaan käyttää. (Mykkänen 1998, 82.)

Erilaisia juttutyyppejä ovat

- pääkirjoitus
- uutinen ja taustajuttu
- haastattelu
- reportaasi
- kolumni

(Mykkänen 1998, 82)

Käytin kaikkia näitä eri juttutyyppejä tehdessäni Joulutulia- julkaisua. Lisäsin perinteisten juttujen lisäksi kevennykseksi myös runoja ja sudokuristikotehtävän. Jutut jakaantuivat eri juttutyyppeihin seuraavalla tavalla:

Pääkirjoitus: ”Monta syytä juhliä”, kirjoittamani pääkirjoitus.

Uutinen ja taustajuttu: ”Uusi raketinheitinhanke vankistaa tulevaisuutta”, uutistyyppinen juttu, jossa kerroin Niinisalon varuskunnan laitehankinnasta.

”Pekka Termalasta vuoden kiltalainen”. Uutinen, jossa kerroin vuoden kiltalaisen valitsemisesta.

Haastattelu: ”Pitkän linjan hevospies”. Henkilöhaastattelu, jossa haastattelin vuoden kiltalaiseksi nimettyä Pekka Termalaa.

”Hissukka ja vanha kettu”. Tämä on kevyt ja humoristinen haastattelu joka koskee killan käytössä olevia suomenhevosia. Haastateltavana killan hevospies Pekka Termala. Päättähtinä kuitenkin suomenhevoseet Nysä ja Ponsi.

Reportaasi: Kahden aukeaman pituinen kuvareportaasi killan toiminnasta, sisältää kuvia eri tapahtumista ja tilanteista kahden vuoden ajalta. Kilta ei julkaissut joululehteään vuonna 2006 ollenkaan, joten käsittelin vuoden 2007 julkaisussa myös edellisen vuoden tapahtumia.

Kolumni: Oma kolumnini ”Joulurauhaa etsimässä”. Koska kyseessä oli joulujulkaisu, piti juttutyyppeihin sisällyttää myös jouluaiheisia juttuja, vaikka lehden tekeminen ajoittuikin syksyyn.

”Tulkaa syömään”, pastori Mika Kyytisen kirjoittama hengellinen kolumni.

”Puheenjohtajan tervehdys”, killan puheenjohtaja Pauli Huhtamaan kirjoittama kolumnityyppinen tervehdysteksti killan jäsenille.

”Joulukauraa”, Komentaja Esko Hartikaisen kolumni.

Muita juttuja: ”Kenttäpostia rintamalta”. Aukeaman juttu, jossa alussa pieni johdanto aiheesta ja sen jälkeen aito kenttäpostikirje vuodelta 1941.

Pääkirjoituksessa kerrotaan lehden tai yhteisön kanta johonkin aiheeseen. Perustelut ovat erittäin tärkeitä, pelkät heitot eivät vakuuta. Mitään pakkoa ei pääkirjoituksen julkaisemiseen ole. Luovuutta voi käyttää tekemällä esimerkiksi kuvapääkirjoituksen, jossa hyvällä lehtikuvalla tai kuvakoosteella ja lyhyellä tekstillä otetaan kantaa johonkin ilmiöön. (Mykkänen 1998, 85.)

Uutisessa tärkein on ensimmäisenä. Otsikon ainekset ovat ensimmäisessä kappaleessa, joka tiivistää olennaisen. Uutisen kappaleet ovat itsenäisiä.

Lopusta voidaan poistaa kappaleita ilman, että koko juttua joudutaan muuttamaan. Kun uutinen on parhaimmillaan, se on tuore, läheinen vastaanottajalle, tunteisiin vetoava, tunnistettava ja sillä on taustamerkitys. Se asettuu osaksi aikaisemmin tutuksi tullutta kokonaisuutta (Mykkänen 1998, 85.)

Haastatteluissa haastateltava on pääroolissa. Hänen sanomisensa on irrotettava selvästi muusta tekstistä. Suorat lainaukset esitetään sitaateissa niin, ettei lukijalle jää epäselväksi, mistä lainaus alkaa ja mihin se päättyy. Toimittajan tehtävänä on lyhentää ja tiivistää puhe luettavaksi tekstiksi. Monisanaisten ilmausten ja epäselvien muotoilujen karsiminen on tarkkaa työtä, sillä asiasisältö ei saa muuttua. Haastattelun keinoin voidaan toteuttaa esimerkiksi henkilökuva, joka kertoo millainen ihminen haastateltava on (Mykkänen 1998, 87-88.)

Kolumnissa kirjoittaja tarkastelee aihettaan henkilökohtaisesta näkökulmastaan (Mykkänen 1998, 90). Kolumnin ei välttämättä tarvitse liittyä lehden muuhun sisältöön, mutta se on kuitenkin aiheeltaan tuore ja ajankohtainen. Kolumni sisältää kirjoittajan omia mielipiteitä ja näkemyksiä sekä perustelut niille. Kirjoituskieli on sujuvaa.

Viihteellistä aiheistoa kannattaa käyttää lehdessä harkiten. Sanaristikot, sarjakuvat, novellit, runot ja vitsit ovat hauskoja, mutta vain oikeassa suhteessa muuhun sisältöön. Kevyessäkin aineistossa on muistettava lehden tavoitteet (Mykkänen 1998, 96-97.)

Minun ei ollut vaikea keksiä aiheita eri juttuihin. Suurin osa tuli lähes itsestään tai kiltalaisten vinkkien myötä. Kolumnin ja pääkirjoituksen aiheet olivat totta kai ajankohtaisia. Pääkirjoituksessa käsittelin lehden teemaa, sekä sitä, miksi toimitin kyseen omaisen lehden. Kolumnin aihe oli selvä, koska kyseessä oli joululehti, joten valitsin aiheeksi joulun pohtimisen omien näkemyksieni ja kokemuksieni kantilta.

Henkilöhaastatteluihin sopivat ihmiset löytyivät kiltalaisten kautta. Noudatin heidän toiveitaan tässä asiassa ja haastattelin heidän ehdottamiaan henkilöitä.

Olin tyytyväinen haastatteluihin, ne noudattivat hyvin lehden linjaa ja teemaa, olematta kuitenkaan pitkäväteisiä. Mielestäni henkilövalinnat haastatteluihin olivat onnistuneita.

Lehteen tullut muu materiaali syntyi täysin oman mielikuvituksen tuotoksena. Lehdessä olevan joulurunon kirjoitin varta vasten tätä lehteä varten. Aiheena oli jälleen kerran joulu. Lehden viimeiselle sivulle kehittelin ristikkotehtävän, niin kutsutun Sudoku- tehtävän. Se on numeroihin perustuva ongelmanratkaisutehtävä. Tämän tein siksi, koska tiesin, että lehteä lukevat muutkin, kuin iäkkäät kiltalaiset. Se jaettiin muun muassa Niinisalon varuskunnan varusmiehille.

Toimituksellisen aineiston käsittely on prosessi, joka käsittää sekä tuotteen sisällön, että ulkoasun suunnittelun ja käsittelyn. Toimituksellisen aineiston suunnitteluun ja käsittelyyn sisältyy

- lehden suunnittelu
- tekstiaineiston suunnittelu ja käsittely
- kuva-aineiston suunnittelu ja käsittely
- sivun suunnittelu ja taitto.

(Liikenneministeriö 1989, 58.)

Prosessin jokainen osa on tärkeä, joten keskityin niistä jokaiseen yksi kerrallaan. Hyvä kokonaisuuden tekemiseen vaadittiin niiden kaikkien huolellista läpikäyntiä. Prosessi oli pitkä ja vaativa. Koska tein lehteä yksin, työmäärä oli valtava. Jokaiseen vaiheeseen paneutuminen kuitenkin kannatti, koska se näkyy lopputuloksessa.

3.4 Kuvitus

Kuva jättää pysyvän jäljen lukijan mieleen, vaikka hän ei lukisi jutusta sanaakaan. Siksi jutun pääkuva, otsikkokuva, on vaikutukseltaan tärkeämpi kuin mikään muu jutun osa, otsikkoa ehkä lukuun ottamatta. Kuva välittää vaikutelman. Se vetoaa tunteisiin. Kuvan on oltava vaikuttava, muuten ei toimi. Tekstin ja kuvan on silti pelattava yhteen, silloin niillä on suurin mahdollinen yhteisteho, synergia. (Kotilainen 1990, 117.)

Valokuva

- kertoo enemmän aiheesta
- näyttää uutisen, jutun kohteen (henkilön, rakennuksen, maiseman)
- lisää jutun mielenkiintoa
- antaa tekstiin lisävalaistusta
- voi kertoa jopa kokonaan oman tarinan.

(Mykkänen 1998, 123.)

Koska Joulutulia- lehti on värillinen julkaisu, kuvien osuus siinä on erittäin oleellinen. Lehteä lisäksi selataan paljon ohimennen, joten kuvien tuli olla selkeitä, kiinnostuksen vangitsevia ja aiheiltaan mielekkäitä. Haastetta lisäsi se, että lukijoita on lähes kaikista ikäryhmistä. Tietenkään kaikkia ei pysty miellyttämään, mutta yritin kuitenkin parhaani mukaan keksiä sisältöön ja kuviin aiheita, jotka kiinnostaisivat niin nuorisoa, varusmiehiä kuin keski-ikäisiäkin.

Aikaisemmat Joulutulia- numerot painottuivat lähinnä vain tekstiin, ja kuvien osuus oli vähäinen. Halusin tehdä muutoksen tähän asiaan ja lisätä kuvien määrää lehdessä. Kuvaton, lähinnä pelkkää tekstiä sisältänyt lehti ei ollut kiinnostava eikä houkuttanut lukemaan. Heti lehden suunnitteluvaiheessa mietin juttuihin mahdollisimman paljon kuvia. Lisäksi ehdotin kiltalaisille,

että heidän vuosien 2006 ja 2007 materiaalista koottu toimintakertomus toteutettaisiin kuvareportaasina pelkän tekstin sijaan, Tekstiä käytettäisiin ainoastaan kuvateksteissä kertomaan henkilöiden ja paikkojen nimet.

Yhteisölehden kiinnostavuutta ja luettavuutta voidaan parantaa merkittävästi kuvituksella. Vaihtoehtojen runsaus on hyvä lähtökohta, sillä toimivat sivut ja aukeamat syntyvät helpommin ylitarjonnasta kuin niukkuudesta. Visuaalisten elementtien merkitystä kuvaa hyvin lehdentekijöiden nyrkkisääntö, jonka mukaan kuvituksen osuus ilmavassa taitossa on kolmannes, jopa puolet lehden koko pinta-alasta. Kuvituksen ideointi on olennainen osa lehden suunnittelua. Jo konseptia rakennettaessa kuvitus otetaan huomioon keskeisenä osana graafista kokonaisuutta, myös suunniteltaessa eri aiheiden käsittelytapaa. (Mykkänen 1998, 120.)

Kun lehden kuvitusta suunnitellaan, on pohdittava

- mitkä jutut vaativat kuvituksen
- miten kuvitukset toteutetaan
- millä aikataululla kuvitukset toteutetaan.

(Mykkänen 1998, 121.)

Onnistunut kuvitus täydentää jutun sanallista osaa tai valottaa aiheen tavalla, johon sanat eivät riitä. Joskus kuvan tehtävänä on välittää koko jutun tärkein viesti. Valokuva, piirros tai graafinen esitys näyttää yhdellä silmäyksellä, millainen joku tai jokin oli, millaista jossain oli, miten jotain tehtiin tai miten asiat kehittyivät. Henkilöhaastattelut jäävät puutteellisiksi ilman kuvaa. Yhteisölehden ilmettä ja luettavuutta parantaa se, että valokuvia on käytettävissä runsaasti. (Mykkänen 1998, 121.)

Dokumentaarisella valokuvalla on hyvin suuri vaikutus siihen, miten juttu luetaan. Latteimmalla tasolla valokuva antaa jutulle uskottavuutta. Kuvan on myös oltava elämyksellinen. Se taas edellyttää, että valokuvaaja innostuu, kun

suksiboksiauto toisensa jälkeen pysähtyy Putaanportin Essolle, matkalla pohjoiseen hiihtolomalle ja jokainen matkalainen toistaa samat rituaalit: tankkaa, käy vessassa ja syö, ennen kuin katoaa takaisin yöhön. (Vanhanen 1994, 38.)

Päätin heti alussa, mitkä lehden jutuista vaativat ehdottomasti näyttävän kuvituksen. Näihin juttuihin lukeutui muun muassa killan hevosista kertova humoristinen haastattelu. Siinä pääosassa ovat suuret ja ilmeikkäät kuvat kahdesta suomenhevosesta. Muita hyvän kuvituksen arvoisia juttuja olivat killan vuosikertomus ja henkilöhaastattelut. Periaatteena kuitenkin oli, että jokaisessa jutussa olisi edes jonkinlainen kuva. Niinpä otin kuvituskuvat myös kolumnin ja joulurunon yhteyteen.

3.5 Taitto

”Taitto on julkaisun numerokohtaisen ulkoasun suunnittelua, joka toteutetaan muotoilun määrittelemän ohjeistuksen mukaisesti. Taitto yhdistää tekstin ja kuvan helposti ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi” (Rantanen 2007, 160).

Taitossa pyrin noudattamaan samaa linjaa läpi lehden. Alusta alkaen tiesin, että lehden taitollinen tyyli tulisi olemaan selkeä ja yksinkertainen. Ainoa muutos oli, että käytin paljon enemmän värikuvia, kuin mitä lehden aiemmissa numeroissa oli ollut. Pääajatuksena kuitenkin oli pitää selkeä ja pelkistetty linja läpi lehden.

Taitossa järjestetään sivun elementtejä annettuun tilaan. Tarkoituksenmukainen taitto auttaa lukijaa ymmärtämään ja omaksumaan näkemäänsä ja lukemaansa. Lukija kulkee lehteä lukiessaan erilaisten tilojen

eli sivujen läpi. Lehdessä on osastoja kuin huoneita, joiden luonne on erilainen. Lehden tilat ovat erilaisia näkymiä, jotka muodostuvat tekstistä ja kuvista. Eri tilojen täytyy olla hyvässä suhteessa toisiinsa, riittävän samanlaisia mutta toisistaan selkeästi erottuvia, jotta ne palvelevat kokonaisuutta. Toisaalta niiden pitää ilmentää tarkoitustaan eli artikkelin sisällön henkeä (Rantanen 2007, 160.)

Tekstien ja kuvien esillepano vaikuttaa ratkaisevasti siihen, onko lehti kiinnostava ja luettava. Taitettujen sivujen, aukeamien ja artikkeleiden yhdessä muodostama kokonaisuus vaikuttaa puolestaan siihen, toimivatko hyvät taitot lehden yleisilmeen hyväksi. Pelkillä mallitaitoilla ei vielä synny toimivaa dramaturgiaa, jos niiden rytmi on yksitoikkoista toistoa (Rantanen 2007, 160 – 161.)

Halusin tehdä lehdestä kiinnostavamman kuin aiemmat, erittäin paljon tekstiä ja vähän kuvia sisältäneet numerot. Mietin, mikä kiinnittää huomion jos lehden vain selaa nopeasti läpi. Tulin siihen tulokseen, että isot ja värikkäät kuvat vangitsevat lukijan huomion, ja saavat perehtymään juttuihin tarkemmin. Minulle myös kerrottiin, että lehdellä tulisi olemaan laaja lukijakunta, sotaveteraaneista varusmiehiin. Niinpä sisällön ja ulkoasun tuli olla sellainen, joka sopii monenikäiselle lukijalle. Lehden yleisilme oli siis selkeä taitto, suurehko, helppolukuinen fontti sekä isot ja värilliset kuvat.

Julkaisun ulkoasu vaikuttaa sisällön kiinnostavuuteen. Taiton avulla eri osatekijöiden ja juttujen painoarvoa voidaan kohottaa tai laskea. Ilmeikkäällä taitolla voi vaikuttaa juttujen arvoon, jolloin taitto tukee lehden linjaa ja suunniteltua juttujen arvojärjestystä. Pisin juttu ei välttämättä ole tärkein, mutta taitolla suppeastakin jutusta saadaan näyttävä. Otsikoiden, kuvatekstien ja ingressien verbaalinen muoto on tärkeä osa luettavuutta. Yhtä tärkeää on myös niiden visuaalinen muoto. Otsikoiden on oltava tarpeeksi isoja ja erottuvia, ingressin tulee erottua omaksi kokonaisuudekseen ja lukijan on löydettävä kuvatestit nopeasti. (Ikävalko 1995, 125.)

3.6 Visuaalisuus

Visuaalisuuden lähtökohtana minulla oli aikaisemmat Joulutulia- lehden numerot. Tiesin, että lehden tilaaja, Kankaanpään Seudun Tykistökiila, on hyvin perinteitä kunnioittava ja tietyllä tavalla myös vanhanaikainen yhdistys. En siis halunnut lähteä muuttamaan lehden ulkonäköä liikaa. Joitakin uudistuksia kuitenkin tein, kuten värillisten valokuvien määrän lisääminen sekä erilaisten juttutyyppeiden käyttäminen aiempaa enemmän.

3.6.1 Kansi

Lehden kansikuvan yhdistys on perinteisesti tilannut ulkopuoliselta taiteilijalta. Tällä kertaa kansikuvaa ei kuitenkaan saatu ja asiasta ilmoitettiin minulle vasta muutama päivä ennen kuin lehden piti mennä painoon. Jouduin siis kehittämään joululehteen sopivan kansiaiheen melkein tyhjästä. Päädyin herkkään, järjestettyyn valokuvaan rukoilevasta enkelistä joulukynttilän äärellä.

Kansi on lehden tärkein sivu. Sen tarkoituksena on kiinnittää lukija huomio lehden toimitukselliseen sisältöön eli myydä lehti lukijalle. Samalla se on vihje lehden tyylistä ja sisällöstä. Lehden kansi on sen pakkaus jolla se markkinoidaan lukijoille. Tilattavat tai ilmaiset lehdetkään eivät välty kilpailulta, sillä myös niiden on voitettava lukija puolelleen (Rantanen 2007, 85.)

Kansi on lehden myyntisivu, joka myy lehteä sisällöstä poimituilla maistiaisilla. Se on lehden kasvot, jotka toimivat ikkunana lukijan mielikuviin lehdestä. Se on myös opastintaulu, joka avaa lehden visuaalisuutta antamalla viitteitä typografiasta, väreistä, kuvituksesta ja lajityypistä. Kaiken kaikkiaan se on tyylinäyte siitä, millainen lehti on lajityypiltään (Rantanen 2007, 89.)

Koska minulla oli työn alla joululehti, halusin tunteisiin vetoavan ja rauhallisen kannen. Se kuului mielestäni joulun teemaan ja tunnelmaan. Joulun aikaan ihmiset haluavat rauhoittua kaiken lahjanostokiireinen ja siivoamisen keskellä, ja mikä olisikaan parempi keino kuin istahtaa lukemaan

tutun killan omaa lehteä. Kansi ei olisi toiminut, jos se olisi ollut värikäs ja levoton.

Kantta katsotaan usein vain pienen hetken verran. Tunteisiin vetoava kansi on helppo ja nopea tapa vaikuttaa lukijaan. Kuvaan lukija suhtautuu tunteella, tekstiä ajatellaan järjellä. Siksi kuva on nopeasti luettavassa ja näkyvillä olevassa kannessa ylivoimainen ärsyke. Hyväksi on, jos lukija saadaan liikutettua jollakin tunteella. Negatiivisiakin tunteita herättävä kansi on parempi kuin täysin mitäänsanomaton kansi. Lehden etusivu, joka ei vaikuta mitenkään, on helppo sivuuttaa. (Rantanen 2007, 94-95.)

3.6.2 Logo

Joulutulia- lehdessä oli valmiina logo, jota kiltta halusi lehdessä käytettävän. Minun ei siis tarvinnut alkaa ideoimaan lehteen logoa. Logo, joka kiltta on vuosia käyttänyt, on maanpuolustushenkinen ja samalla jouluinen. Maanpuolustusta kuvastavat logossa olevat tykit, ja jouluisuutta lumihiutaleet. Logo on kiltalaisille arvokas ja perinteinen, joten se oli hyväkin säilyttää. Uskon, että on suurimmaksi osaksi logon ansiota, että lukijoiden mielestä lehden yleisilme on säilynyt tarpeeksi perinteisenä ja samanlaisena kuin aiemmat numerot.

Lehden muotoiltu nimi on logo. Se rinnastuu yritykseen. Se tiivistää muodollaan mielikuvan lehdestä, sen sielusta ja kehosta. Logo on lehdelle tärkein yksittäinen käsite. Lehden nimi muotoiltuna typografisesti ja pysyvästi sopivaan asuun, on logo. Se on symboli kaikelle sille, mitä lehti edustaa. Logon kautta avautuvaan mielikuvaan vaikuttavat kaikki lehden ominaisuudet. Lehden nimellä on yleensä jokin merkitys. Nimeä keksittäessä pyritään persoonalliseen ja lehden ajatusmaailmaa sekä aihetta kuvastavaan nimeen. Ensilukemalla mielletään sanan sisältö ja sen merkitys. Kun merkitys on mielletty, sana muuttuu nopeasti kuvaksi. Kuvan muoto tallentuu muistiin. Siksi logon muotoilulla on suuri merkitys esimerkiksi lehden

tunnistettavuuden kannalta. Persoonallinen sanakuva synnyttää tunnistavuutta paremmin kuin tavallinen teksti. (Rantanen 2007, 98.)

3.6.3 Typografia

Typografia on tekstin näkyvä muoto. Muotoilemalla kirjaimista ja sanoista muodostuvaa tekstiä jäsennetään sisältöä ja tehdään lehdestä helposti luettava. Typografia on lehden rakenteen tärkein yksittäinen osa, koska se kertoo lehden sielusta ja sanomasta. Sanoma muodostuu sanoista, jotka ovat typografisia kuvia ja jotka vaikuttavat myös tunnetasolla. Sanomaa voi korostaa esimerkiksi tekstin koolla tai massalla. Suuri tai painava elementti sivulla on huomiota herättävämpi kuin pieni ja hento. Toimiva typografia on lehdessä erittäin tärkeää, koska se tekee mahdolliseksi sanottavan ymmärtämisen. Tekstiä on lehden jokaisella sivulla. Kuvattomia sivuja lehdessä voi olla, mutta ei tekstittömiä. Typografia pitää lehden koossa olemalla sen runko. (Rantanen 2007, 105.)

Valitsin Joulutulia- lehteen hyvin yksinkertaisen ja selkeän typografian. Tärkein asia oli luettavuus. En halunnut alkaa liikaa taiteilemaan fonttityyleillä tai sanojen koolla, vaan pidin linjan samanlaisena läpi lehden. Valinta oli onnistunut, sillä lukijoilta tulleen palautteen mukaan yksi lehden parhaista puolista oli juuri selkeä ja yhtenäinen tyyli taitossa ja fontissa.

Typografia takaa luettavuuden. Sen tärkein tehtävä on tehdä lehden teksteistä helposti luettavia ja selkeitä. Luettavuuteen eli tekstin hahmottamiseen vaikuttaa moni eri asia:

- kirjainten muoto
- sanakuvan hahmottaminen
- palstoitus
- rivivälitys

- marginaalit
- tekstiä ympäröivä tyhjä tila.

(Rantanen 2007, 106.)

Lehden kaikkien tekstien on oltava helposti luettavia ja selkeitä. Lukemisella tarkoitetaan huomaamista, havaitsemista, hahmottamista ja viimeisenä ymmärtämistä. Kun lukija lukee tekstiä, muotoilu ei saa häiritä lukemista. Typografian on oltava huomaamatonta. Lehti haluaa kiinnittää lukija erityishuomion. Lukijan halutaan pysähtyvän ajattelemaan hetkeksi jotakin tiettyä asiaa. Lehden tunnistettavuutta rakennetaan ja säilytetään typografian avulla. Kirjasimien eli fonttien valinta ja käyttö tekevät lehdestä yksilön, jolla on oma tyylinsä. Tunnistettavuus säilyy, kun typografia toistuu lehdessä numerosta toiseen.(Rantanen 2007, 108.)

3.6.4 Värit, rakenne ja rytmi

Aikaisemmissa Joulutulia-lehden numeroissa suurin osa kuvista oli pieniä ja mustavalkoisia. Tekstiä oli paljon ja kuvia vain siellä täällä. Lähtökohtanani oli tehdä lehdestä värikkäämpi. Värikkyyttä toivat parhaiten suuret, värilliset kuvat. Niitä käytin joka jutussa. Myös ne, joihin ei jutun puolesta ollut mitään tilanne- tai henkilökuvaa, keksin aiheeseen sopivan kuvan. Tällaisia juttuja olivat esimerkiksi pääkirjoitus ja joulukolumni.

Rakenteeltaan lehti on hyvin selkeä ja yksinkertainen. Rakenteen suhteen halusin säilyttää lehden perinteisen ulkomuodon. Jutut olivat kaikki taitettu samaan tyyliin. Ainoastaan rintamalta lähetettyä kirjettä koskeva juttu oli taitettu hieman muista poikkeavalla tavalla. Koska lehden aktiivisen lukijakunta on melko iäkästä, halusin että lehti on ennen kaikkea erittäin selkeä ja helppo lukea. Tämä ohjasi taittoa. Taiton toteutin yhdessä lehden painaneen Kankaanpään Kirjapainon taittajan kanssa. Hän antoi joitakin

vinkkejä, kuten mihin järjestykseen jutut kannattaisi lehdessä sijoittaa. Muuten suunnittelin lehden taiton kokonaan itse.

Yhdistyksen lehdellä on syytä olla rakenne. Juttuja ei voi paiskoa sinne tänne. Aivan samoin kuin sanomalehdessä sivut jaetaan kotimaan uutisiin, ulkomaan uutisiin, kulttuuriin, urheiluun ja niin edelleen. Myös yhdistyksen lehdellä voi olla tietyt asiat tietyillä sivuilla. Tämä ei kuitenkaan tarkoita että näiden osastojen nimiä pitäisi kertoa. Kunhan lehden tekijä itse tietää, miksi juuri tämä juttu julkaistaan ja juuri tällä tietyllä tavalla (Kaipainen 1994, 23.)

Lehden rytmi jatkaa samaa linjaa rakenteen kanssa. Yhtenäinen ja selkeä rytmi sopi mielestäni parhaiten lehden kokonaisuuteen ja yleisilmeeseen. Toistuvana rytmin pitävät jokaisen jutun samankaltainen taitto sekä samankokoiset ja tyylliltään samanlaiset kuvat. Lehdessä ei rintamakirjettä ja –korttia lukuun ottamatta ole yhtään mustavalkoista kuvaa. Värikkyys olikin yksi lukijoiden kehumista piirteistä lehdessä.

4. LUKIJATUTKIMUS

Koska lehdelle tärkeintä ovat lukijat, selvitin, miten Joulutulia- lehden lukeneet siihen suhtautuivat. Tein kyselyn sähköpostitse Kankaanpään Seudun Tykistökillan jäsenille. Laadin vastauksista koosteen tämän opinnäytetyöni viimeiseen osioon. Lähetin lukijoille sähköpostitse kahdeksan kysymystä liittyen lehden sisältöön ja ulkonäköön sekä yleisvaikutelmaan. Vastauksia ei tullut paljoa, ainoastaan yksitoista. Niitä oli kuitenkin riittävästi, jotta niistä voi muodostaa hyvin lukijoiden mielipiteen. Killan jäsenten yhteystietojen hankinnassa avusti killan puheenjohtaja Pauli Huhtamaa.

Lukijoilta kysytyt kysymykset olivat seuraavat

1. Yleisvaikutelma lehdestä?

2. Miten lehdelle asetetut odotukset mielestäsi toteutuivat?
3. Miten lehti eroaa aiemmista Joulutulia numeroista?
4. Lehden hyvät puolet?
5. Mitä parannettavaa lehdessä mielestäsi olisi?
6. Miten lehti palvelee tarkoitustaan killan lehtenä?
7. Mikä oli lehden paras juttu ja miksi?
8. Mitä mieltä olet lehden ulkoasusta?

Kysyttäessä yleisvaikutelmaa lehdestä lukijat vastasivat muun muassa että yleisvaikutelma erosi aikaisemmista olemalla ammattimaisempi. He arvioivat, että lehden tekoon oli paneuduttu enemmän kuin aikaisempiin numeroihin. Laadukkaan yleisilmeen lukijoiden mielestä antoivat lehden paksuus ja väri. Hyvää oli myös se, että lehden kansi ja koko oli säilytetty samana. Mukava lisä oli lukijoiden mielestä herkät, jouluaiheiset kuvat. Lisäksi iäkkäämmät lukijat olivat mielissään hyvin luettavissa olevasta ja selkeästä fontista.

Lehdelle asetetut odotukset toteutuivat yleisesti ottaen kaikkien mielestä hyvin. Palautteet odotusten täyttymisestä olivat pelkästään positiivisia. Kiitosta tuli eniten laajasta juttuvalikoimasta ja lehden siisteydestä.

Lehden eroavuudesta aikaisempiin numeroihin verrattaessa lukijat olivat suurimmaksi osaksi yksimielisiä siitä, että suurin ero oli mainosten puuttuminen ja valokuvien runsas määrä. Positiivista heidän mielestään oli se, että lehden tyyliä ei oltu lähdetty muuttamaan liikaa vaan se oli pidetty yllättävänkin samanlaisena kuin aiemmat numerot.

Lehden parhaita puolia lukijoiden mielestä olivat lehden selkeä taitto ja helppolukuisuus, monipuoliset jutut ja runsas mutta sopiva valokuvien käyttö. Parannettavaa lukijoiden mielestä on ainoastaan killan toiminnasta kertomisessa. Siitä olisi pitänyt kertoa enemmän.

Kuudenteen kysymykseen, eli siihen, miten lehti palvelee tarkoitustaan killan joululehtenä, vastaukset olivat yksimielisiä. Kaikkien mielestä se palvelee tarkoitustaan hyvin, ja oli sopivan leppoisaa luettavaa joulun alla. Piristävänä lisänä koettiin ”Suomenhevonen 100- vuotta” teema.

Kysyttäessä lehden parhaasta jutusta, lähes jokainen vastasi erilailla, mikä on täysin ymmärrettävää, sillä lähetin kyselyn eri-ikäisille ja eri sukupuolta oleville. Eniten mainintoja oli kuitenkin sotaveteraanin haastattelusta. Se koettiin hyvänä ja tärkeänä juttuna, koska elossa olevien sotaveteraanien muistelmia ja kokemuksia on kiltalaisten mielestä kirjattu muistiin aivan liian vähän.

Lehden ulkoasua lukijat kommentoivat hyväksi ja selkeäksi. Kehuja tuli esimerkiksi siististä ja huolitellusta yleisilmeestä, yhtenäisestä fontista sekä selkeistä ja hyvin asetelluista kuvista. Hyvänä asiana pidettiin myös tiettyjen perinteisten elementtien säilyttämistä, kuten lehden logon ja koon pitämistä samana kuin edellisissäkin.

Kaiken kaikkiaan lukijoiden palautteet, niin kirjalliset kuin suullisesti annetut, ovat olleet positiivisia. Mitään todella negatiivista tai pettynyttä kommentointia en ole saanut. Itse olen lehteen todella tyytyväinen, joten tuntuu hyvältä kun myös lukijat ovat. Heitä vartenhan minä lehden teinkin. Valtava vaivannäkö tuotti kuin tuottikin onnistuneen lopputuloksen, joka miellytti niin tekijää kuin lukijoita. Joka nuoremmat lukijat, armeijaikäiset nuoret miehet, kehuivat lehden olleen mieleenpainuva ja kiinnostava. Onnistuin siis tavoitteessani tehdä joululehti, jossa olisi monipuolisia juttuja ja josta jokainen löytäisi jotain itseään kiinnostavaa luettavaa.

5. LOPPUTULOKSEN ARVIOINTI

Kankaanpään Seudun Tykistökillan Joulutulia- joululehden tekemiseen kului useita kuukausia. Suunnittelu lähti liikkeelle jo kesällä, ja tuntuikin kummalliselta ideoida joululehteä heti juhannuksen jälkeen. Olin kuitenkin innoissani, kun sain opinnäytetyökseni konkreettisen lehden tekemisen, enkä

joutunut tyytymään pelkkään tutkimukseen. Kohdelle osunut Suomenhevosen juhluvuosi oli minulle mieluisa yllätys. Hevoset ovat aina olleet minulle hyvin läheinen aihe monta vuotta kestäneen ratsastus-harrastuksen kautta.

Kuten monen pitkän projektin kohdalla, myös tässä projektissa usko oli koetuksella moneen otteeseen. Useita kertoja lehden tuottama työmäärä tuntui mahdottomalta yhden ihmisen toteuttaa. Kyseessä oli kuitenkin 24-sivuinen julkaisu, jonka piti sisältää juttuja maanpuolustuksesta monelta eri kantilta ja lisäksi kertoa yhdistyksen kuluneista kahdesta vuodesta. Haastatte oli vähintään tarpeeksi.

Kun sain päätökseen lehden suunnittelu- ja ideointivaiheen ja pääsin toteuttamaan juttuideoita käytännössä, lehden tekeminen muuttui huomattavasti mieluisemmaksi. Haastattelujen tekeminen eri ihmisten parissa on antavaa ja mukavaa. Vaikka osa juttujen aihealueista oli suurimmaksi osaksi outoja, onnistuin mielestäni hyvin niiden tekemisessä. Erityisen tyytyväinen olen sotaveteraanin haastatteluun. Sain mielestäni hyvin vangittua juttuun tunnelman, joka haastattelua tehdessä oli.

Lehden ideointivaiheessa asetin itselleni tiettyjä tavoitteita. Niitä olivat lehden ulkoasun ja sisällön kohentaminen ja piristäminen, kääntäminen laajempaa lukijakuntaa palvelevaksi sekä värillisten valokuvien runsaampi käyttäminen. Omasta mielestäni saavutin nämä tavoitteet onnistuneesti. Myös lukijat tuntuivat olevan samaa mieltä kanssani.

Mainokset jäivät kokonaan pois, koska oma aikani ja energiani eivät riittäneet ilmoitusmyyntiin eikä killalla ollut resursseja itse hoitaa mainospaikkojen myyntiä. En kuitenkaan kokenut mainosten puuttumista negatiivisena asiana. Samoin lukijat rekisteröivät sen ainoastaan muista lehden numeroista poikkeavana piirteenä, eivät vikana.

Lehden kuvitus oli mielestäni erittäin onnistunut. Sain jokaiseen juttuun juuri sopivat kuvat. Joka kansikuva oli loppujen lopuksi onnistunut, vaikka sen

kanssa meinasi tulla kiire, kun kiltta viime tingassa muutama päivä ennen painoon menoa ilmoittaa, että he eivät saaneet hankittua kansikuvaa jokavuotiselta yhteistyökumppaniltaan. Luovuus oli koetuksella monessa kohdassa, kuten tässä kansikuvaongelman ratkaisemisessa.

Lehden taitto oli hyvin pelkistetty ja yksinkertainen. Sen oli tarkoituskin olla, ja siinä mielessä myös se tavoite toteutui hyvin. Olen itse tyytyväinen ja niin olivat myös lehden tärkein osa eli lukijat.

Kaiken kaikkiaan lehdestä kehkeytyi mielestäni tasapainoinen ja yhtenäinen kokonaisuus. Olen siihen enemmän kuin tyytyväinen. Se onnistui kaikin puolin lähestulkoon odotuksia paremmin. Kaiken kruunasi lukijoiden positiivinen palaute. Kun kohderyhmä on tyytyväinen, tietää kaiken vaivannäön, stressin, kiireen ja epäonnistumisten olleen vaivan väärsti. Ja kaikki se johti kuitenkin loppujen lopuksi onnistuneeseen lopputulokseen.

6. LOPUKSI

Opinnäytetyönä tekemäni Joulutulia- lehden ideointi ja suunnittelu sai alkunsa jo kesällä 2007. Silloin alkoi pikku hiljaa hahmottua lehden sisältö ja ulkoasu, yhteistyössä tilaajan, eli Kankaanpään Seudun Tykistökilta Ry:n kanssa. Punaiseksi langaksi kehkeytyi vuonna 2007 vietetty Suomenhevosen 100-vuotis juhluvuosi. Koska hevoset ovat myös vahvasti läsnä killan toiminnassa, oli valinta mitä luonnollisin.

Lehden koko ja materiaali olivat valmiiksi määriteltyjä, koska ne noudattivat aiempien numeroiden tyyliä. Alussa varauduin myös siihen, että lehteen tulisi ilmoituksia. Suunnitteluprosessin edetessä ne kuitenkin jäivät pois ja lehden kooksi varmistui 24 sivua.

Itse juttujen teko sujui erittäin jouhevasti. Kiltalaiset olivat erittäin ystävällisiä ja yhteistyöhaluisia auttaen minua monin tavoin, kuten esimerkiksi sopivien haastateltavien valitsemisessa. Aiheet muotoutuivat kuin itsestään, eikä varsinaista luomisen tuskaa ollut ollenkaan.

Kun haastattelut olivat purkissa ja kuvat kamerassa, alkoi juttujen työstäminen valmiiseen muotoonsa. Olin tyytyväinen juttujen monipuolisuuteen. Suunnitelman mukaan lehti sisältäisi jokaiselle jotakin.

Kun jutut oli kirjoitettu ja kuvat valittu, oli edessä taiton suunnittelu. Siinä käytin perinteistä, lehtityöstä entuudestaanakin tuttua tyyliä. Piirsin paperille laatikoina kuvat ja tekstit. Taitossa ennen lehden painoon menoa minua opasti Kankaanpään Kirjapainon taittaja. Hän neuvoi missä järjestyksessä jutut parhaiten toimisivat valmiissa lehdessä. Muuten tein taiton suunnittelun täysin itse.

Aikataulu meinasi mennä tiukoille mutta lehti ilmestyi kuin ilmestyikin ajoissa ja ehti kiltalaisten koteihin jouluun mennessä. Tähän opinnäytetyöhöni kokosin kaiken oleellisen yhteisölehden sekä Joulutulia- lehden tekemisestä. Koko projekti käytäntö- ja teoriaosuuksineen oli haastava ja aikaa vievä mutta ennen kaikkea erittäin antoisa.

LÄHDELUETTELO

Hemánus, P. 1992. Lehtijutun opissa. Reportaasin tekijä tekstinsä subjektina. Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos. Julkaisuja Sarja A 79, Tampere.

Ikävalko, E. 1995. Painotuotteen tekijän käsikirja. Helsinki, Tietopaketti Oy. Tammer-paino Oy, Tampere.

Kaipainen, P. 1994. Lätty läjään. Yhdistyksen lehden abc. Unionimedia , Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Kotilainen, L. 1990. Hyvä Lehtijuttu – kirjoittajan opas. Minnapress Oy, Kuopio. Werner Söderström Oy, Juva ja Porvoo.

Kotilainen, L. 2003. Parempi lehtijuttu. Inforviestintä Oy. Gummerus Oy, Jyväskylä.

Leppänen, P. Manninen, R. Toivonen, P. (Toim.) 1989. Yhteisö viestii. Tiedottamisen, suhdetoiminnan, markkinoinnin ja muun viestinnän ajatuksia nykykäyttöön. WSOY, Juva.

Mykkänen, P. 1998. Yhteisölehti, tekijän opas. Helsinki, Inforviestintä Oy. Karisto Oy, Hämeenlinna.

Rantanen, L. 2007. Mistä on hyvät lehdet tehty? Visuaalisen journalismin keittokirja. Hill and Knowlton Finland Oy. Libris Oy, Helsinki.

Suhola, A., Turunen, S., Varis, M. Journalistisen kirjoittamisen perusteet 2005. Finn Lectura, Helsinki.

Vanhanen, H. 1994. Kuvan Journalismi. Sanomalehtien liitto. Forssan kirjapaino Oy, Forssa.